Suvestinė redakcija nuo 2018-01-26

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. 11-261, i. k. 1002250ISAK00000050

Nauja redakcija nuo 2018-01-26:
Nr. V-79, 2018-01-24, paskelbta TAR 2018-01-25, i. k. 2018-01127

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 74:2018 „GYDYTOJAS CHIRURGAS“ PATVIRTINIMO

2000 m. sausio 28 d. Nr. 50
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi:
1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 74:2018 „Gydytojas chirurgas“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS RAIMUNDAS ALEKNA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2000 m. sausio 28 d. įsakymu
Nr. 50
(Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2018 m. sausio 24 d. įsakymo
Nr. V-79
redakcija)

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 74:2018
GYDYTOJAS CHIRURGAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 74:2018 „Gydytojas chirurgas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) privaloma visiems gydytojams chirurgams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

2. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Chirurgija** – medicinos mokslų šaka, tirianti ligas, kurios gydomos mechaniškai veikiant patologinį procesą.

2.2. **Gydytojas chirurgas** – medicinos gydytojas, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo chirurgo profesinę kvalifikaciją.

2.3. **Gydytojo chirurgo praktika** – teisės aktų reglamentuojama gydytojo chirurgo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra, apimanti chirurginių ligų diagnostiką, gydymą, medicininę reabilitaciją ir profilaktiką.

2.4. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Gydytojo chirurgo profesinė kvalifikacija įgyjama baigus universitetines medicinos studijas bei chirurgijos rezidentūrą. Užsienyje įgyta gydytojo chirurgo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Teisę verstis gydytojo chirurgo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo nustatyta tvarka įgijęs gydytojo chirurgo profesinę kvalifikaciją ir turintis galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal gydytojo chirurgo profesinę kvalifikaciją.

5. Gydytojas chirurgas verčiasi gydytojo chirurgo praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti chirurgijos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir gydytojas chirurgas.

6. Gydytojas chirurgas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros specialistais ir kitais specialistais.

7. Gydytojas chirurgas vadovaujasi gydytojo chirurgo praktiką, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS
TEISĖS

8. Gydytojas chirurgas turi teisę:

8.1. verstis gydytojo chirurgo praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

8.2. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymo Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka ir skirti ortopedijos technines priemones Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 31 d. įsakymo Nr. V-234 „Dėl Valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

8.3. išduoti medicininius ar sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.5. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

8.6. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;

8.7. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų.

9. Gydytojas chirurgas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.

III SKYRIUS
PAREIGOS

10. Gydytojas chirurgas privalo:

10.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi medicinos praktika, licenciją kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ir gydyti ligas, būkles bei sveikatos sutrikimus, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

10.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuotis ir (ar) gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

10.4. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujančiais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

10.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

10.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

10.7. pagal kompetenciją vykdyti privalomąsias sveikatos programas;

10.8. laikytis asmens sveikatos priežiūros specialisto profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.10. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;

10.11. tvarkyti gydytojo chirurgo praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.12. paaiškinti gydytojo chirurgo praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

10.13. taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

10.14. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

10.15. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS
KOMPETENCIJA

11. Gydytojo chirurgo profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs gydytojo chirurgo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos mokslo ir praktikos pažangą.

12. Gydytojas chirurgas turi žinoti:

12.1. įrodymais grįstos medicinos praktikos principus;

12.2. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

12.3. medicinos statistikos pagrindus;

12.4. sveikatos draudimo pagrindus;

12.5. sveikatos teisės pagrindus.

13. Gydytojas chirurgas turi mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

14. Gydytojas chirurgas turi išmanyti:

14.1. klinikinio audito principus, kokybės vadybos ir kontrolės, klinikinių tyrimų ir klinikinių studijų principus;

14.2. chirurgijos ir netekties psichologinius aspektus, bendravimo su pacientais, jų giminėmis ir kolegomis principus;

14.3. medicininės reabilitacijos ypatumus;

14.4. prieš chirurginę intervenciją taikomus pacientų paruošimo ir gydymo metodus:

14.4.1. paciento fizinį ištyrimą;

14.4.2. kvėpavimo, širdies, inkstų ir endokrininės sistemos funkcijų įvertinimą;

14.4.3. elektrokardiogramos atlikimą ir įvertinimą;

14.4.4. ligų, tokių kaip diabetas, kvėpavimo takų ligos, širdies ir kraujagyslių ligos, mitybos sutrikimai, anemija, gelta, gydymą ir būklių, susijusių su vaistų (steroidų, antikoaguliantų, imunosupresiją sukeliančių vaistų) vartojimu, valdymą; psichikos sutrikimų gydymo vaistiniais preparatais principus;

14.4.5. tromboembolinių ligų profilaktiką;

14.4.6. paciento tinkamumo anestezijai ir chirurginei intervencijai įvertinimą;

14.4.7. premedikaciją ir sedaciją;

14.5. chirurginės intervencijos metu taikomus pacientų priežiūros ir anestezijos ypatumus:

14.5.1. tinkamos paciento padėties parinkimą;

14.5.2. nervų ir kitų pažeidimų prevenciją anestezijos metu;

14.5.3. bendrąją ir regioninę anesteziją;

14.5.4. paciento, kuriam atlikta anestezija, priežiūrą;

14.6. po chirurginės intervencijos taikomus pacientų priežiūros ir gydymo metodus:

14.6.1. skausmo malšinimą ir valdymą;

14.6.2. paciento pooperacinę priežiūrą;

14.6.3. pooperacinių komplikacijų valdymą;

14.6.4. pooperacinių komplikacijų prevenciją, diagnostiką ir gydymą;

14.6.5. venų punkcijos metodus;

14.6.6. skysčių ir elektrolitų pusiausvyros įvertinimą ir palaikymą;

14.6.7. kraujo, jo komponentų ir pakaitalų perpylimo indikacijas, pavojus ir komplikacijas;

14.6.8. kvėpavimo nepakankamumo diagnostiką ir gydymą;

14.6.9. palaikomosios mitybos indikacijas, metodus;

14.7. chirurginės infekcijos ir jos prevencijos ypatumus:

14.7.1. ligoninės higienos aspektus;

14.7.2. aseptikos metodus;

14.7.3. sterilizacijos aspektus;

14.7.4. aseptikos ir antiseptikos principus;

14.7.5. mikroorganizmus, susijusius su chirurginėmis intervencijomis;

14.7.6. chirurginės infekcijos šaltinių prevencijos ir kontrolės aspektus;

14.7.7. organizmo patofiziologinį atsaką į infekciją;

14.7.8. sepsinį šoką;

14.7.9. gydymo antibiotikais ir profilaktinio antibiotikų vartojimo principus;

14.7.10. specialias atsargumo priemones virusinio hepatito ir žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) infekcijos atvejais;

14.8. bazinę chirurginę techniką ir technologijas:

14.8.1. tvarstymo priemones;

14.8.2. chirurginius instrumentus ir techninę įrangą;

14.8.3. odos paruošimą;

14.8.4. siuvimo ir rišimo medžiagas;

14.8.5. pjūvius ir jų siuvimo būdus;

14.8.6. biopsijos ir citologinių bandinių paėmimo metodus;

14.8.7. audinių paėmimo metodus ir būdus skubiam (*angl. frozensection*) ir planiniam parafinizuotų audinių histologiniam tyrimui, citologiniam ir bakteriologiniam tyrimui;

14.8.8. žaizdų gijimo patofiziologiją;

14.8.9. žaizdų gydymo principus;

14.8.10. chirurginių žaizdų klasifikaciją;

14.8.11. lėtinių žaizdų gydymo metodus (pvz.; vakuuminę terapiją);

14.8.12. randų ir kontraktūrų gydymo metodus;

14.8.13. žaizdos prasiskyrimo (nesugijimo) aspektus;

14.8.14. žarnų anastomozės ir kraujagyslių anastomozės pagrindinius principus;

14.8.15. mechaninius siuvimo prietaisus, jų naudojimo principus atliekant žarnų anastomozes;

14.8.16. minimaliai invazinės chirurgijos metodus;

14.8.17. chirurginius tinklelius;

14.8.18. koaguliacijos ir hemostazės sutrikimus;

14.8.19. diatermokoaguliacijos principus ir atsargumo priemones, alternatyvių energijos šaltinių naudojimą (pvz., ultragarsinio peilio);

14.8.20. lazerio naudojimo principus ir atsargumo priemones;

14.8.21. sprogimo pavojus, susijusius su bendrąja anestezija ir endoskopinės chirurgijos metodais;

14.9. kritines chirurgines būkles ir intensyviosios terapijos aspektus:

14.9.1. potrauminės, ikioperacinės, perioperacinės ir pooperacinės intensyviosios terapijos ypatumus;

14.9.2. kardiopulmoninio ir farmakologinio gaivinimo metodus;

14.9.3. skysčių pakaitinės ir infuzinės terapijos, parenterinio maitinimo principus;

14.9.4. kraujo perpylimo ir serologinius tyrimus;

14.9.5. kraujo krešėjimo sutrikimų gydymo metodus;

14.9.6. kraujo dujų analizę ir rūgščių šarmų pusiausvyros įvertinimą;

14.9.7. elektrolitų, rūgščių ir šarmų pusiausvyros sutrikimus;

14.9.8. organų transplantacijos chirurginius principus;

14.9.9. transplantuojamų organų suderinamumo principus;

14.9.10. hipovoleminį šoką;

14.9.11. septinį, kardiogeninį, anafilaksinį ir neurogeninį šoką;

14.9.12. koaguliopatiją;

14.9.13. nervų sistemos sutrikimus;

14.9.14. endokrininės sistemos sutrikimus;

14.9.15. sveikatos priežiūros įstaigoje įgytą plaučių uždegimą;

14.9.16. vieno organo nepakankamumą (pvz., širdies, kepenų, inkstų);

14.9.17. dauginį organų nepakankamumą (patologinę fiziologiją ir gydymą);

14.9.18. kvėpavimo nepakankamumą: plaučių edemą, ūminį respiracinio distreso sindromą, suaugusiųjų respiracinio distreso sindromą;

14.9.19. plaučių emboliją;

14.9.20. peritonitą;

14.9.21. ūminį nekrozinį pankreatitą;

14.9.22. sisteminį uždegiminį atsaką;

14.9.23. ūmines pilvo būkles (žarnų nepraeinamumą, perforaciją, kraujavimą);

14.9.24. ūminį kraujavimą iš virškinimo trakto;

14.9.25. operuojamų pacientų ūminį inkstų nepakankamumą;

14.9.26. hemofiltracijos, dializės ir plazmaferezės procedūras;

14.9.27. piktybinę hipertermiją;

14.10. traumas ir būtinosios pagalbos chirurgiją:

14.10.1. pagalbos principus iki patenkant pacientui į gydymo įstaigą;

14.10.2. ribines būkles ir sunkius sužalojimus patyrusių pacientų klinikinį įvertinimą, rizikos įvertinimo principus (*angl. scoring systems*);

14.10.3. pradinį gydymą;

14.10.4. sunkių sužalojimų patyrusių pacientų gyvybinių funkcijų stebėseną;

14.10.5. kvėpavimo funkcijos užtikrinimą nesąmoningiems ir sunkių sužalojimų patyrusiems pacientams (endotrachėjinę intubaciją, laringotomiją, tracheostomiją);

14.10.6. gaivinimą ir hemodinamikos palaikymą po asistolijos;

14.10.7. patologines būkles:

14.10.7.1. nesąmoningų pacientų priežiūrą ir gydymą;

14.10.7.2. politraumą patyrusių pacientų priežiūrą ir gydymą;

14.10.7.3. kraujavimą ir šoką;

14.10.7.4. sunkias galvos ir smegenų traumas patyrusių pacientų pradinį gydymą;

14.10.7.5. uždaras ir atviras galvos traumas;

14.10.7.6. galvos sužalojimus, įskaitant veido ir akiduobės traumas;

14.10.7.7. chirurgines skubios pagalbos procedūras;

14.10.7.8. stuburo lūžį;

14.10.7.9. pradines pagalbos priemones esant trauminiam stuburo sužalojimui, paraplegijai ar tetraplegijai;

14.10.7.10. nervų ir kraujagyslių sužalojimus kaklo srityje;

14.10.7.11. ryklės, gerklų ir trachėjos trauminius sužalojimus;

14.10.7.12. trachėjos ir bronchų sužalojimus;

14.10.7.13. krūtinkaulio ir šonkaulių lūžius;

14.10.7.14. uždarą ir kiauryminę krūtinės traumą;

14.10.7.15. pneumotoroksą ir hemotoroksą;

14.10.7.16. plaučių sumušimą ir plėštines žaizdas;

14.10.7.17. miokardo sumušimą;

14.10.7.18. širdies tamponadą;

14.10.7.19. diafragmos sužalojimus;

14.10.7.20. uždarus, bukus ir kiauryminius pilvo sužalojimus;

14.10.7.21. stemplės, skrandžio ir dvylikapirštės žarnos sužalojimus;

14.10.7.22. kepenų, blužnies ir kasos sužalojimus;

14.10.7.23. plonosios žarnos, gaubtinės žarnos, tiesiosios žarnos ir tarpvietės sužalojimus;

14.10.7.24. retroperitoninio tarpo hematomas;

14.10.7.25. hematuriją po traumos;

14.10.7.26. inkstų, šlapimo pūslės, šlapimtakių ir šlaplės sužalojimus;

14.10.7.27. krūtinės ląstos, pilvo ir galūnių kraujagyslių sužalojimus;

14.10.7.28. aortos sužalojimus;

14.10.7.29. galūnių kaulų lūžius;

14.10.7.30. dubens kaulų lūžius;

14.10.7.31. kaulų lūžius su poslinkiu;

14.10.7.32. sausgyslių patempimus ir plyšimus;

14.10.7.33. trauminę edemą ir suspaudimo sindromus;

14.10.7.34. kaulų lūžių gijimo, uždelsto gijimo ar nesugijimo patologinę fiziologiją, komplikacijas, gydymo principus;

14.10.7.35. dalinę ir visišką trauminę galūnių amputaciją;

14.10.7.36. odos defektų gydymo principus naudojant odos transplantantą ir pasukamuosius odos lopus;

14.10.7.37. traumines žaizdas;

14.10.7.38. šūvio ar sprogimo sukeltus sužalojimus;

14.10.7.39. dūmų sukeltus kvėpavimo takų sužalojimus;

14.10.7.40. apsinuodijimą anglies monoksidu;

14.10.7.41. hipotermiją ir nušalimą;

14.10.7.42. gyvatės, vorų ir kitų gyvūnų įkandimus;

14.10.7.43. žmogaus įkandimą;

14.10.7.44. bičių ir vapsvų įkandimą;

14.10.7.45. vaikų traumas;

14.10.7.46. senyvo amžiaus žmonių traumas;

14.10.7.47. traumas nėštumo metu;

14.11. kraujodaros ir limforetikulinės sistemos patologines būkles**,** kraujodaros ir limforetikulinės sistemų anatomiją, fiziologiją ir patologiją, kad būtų suprantami simptomai ir specialių tyrimų poreikis:

14.11.1. sutrikusios kraujodaros chirurginius aspektus;

14.11.2. hemolizės svarbą chirurgijoje;

14.11.3. hemostazės ir koaguliacijos sutrikimus;

14.11.4. imuninį atsaką į traumą, infekciją ir audinių transplantaciją;

14.11.5. chirurginių operacijų / intervencijų ypatumus gydant pacientus, kuriems sutrikęs imuninis atsakas;

14.11.6. autoimuninių sutrikimų chirurginius aspektus;

14.12. odos ir minkštųjų audinių patologines būkles:

14.12.1. pilonidinę cistą;

14.12.2. apgamus;

14.12.3. melanomą;

14.12.4. ragėjančių ląstelių karcinomą;

14.12.5. bazalinių ląstelių karcinomą;

14.12.6. minkštųjų audinių navikų įvertinimą;

14.12.7. epidermio cistas;

14.12.8. odos priklausinių navikus;

14.12.9. riebalinių audinių navikus;

14.12.10. Merkel ląstelių naviką;

14.12.11. dermatofibrosarkomą;

14.12.12. prakaito liaukų uždegimą;

14.12.13. celiulitą;

14.12.14. nekrozuojantį fasciitą;

14.12.15. landuonį;

14.12.16. žaizdų infekciją;

14.12.17. pragulas;

14.12.18. galūnių minkštųjų audinių sarkomą;

14.12.19. retroperitoninio tarpo minkštųjų audinių sarkomą;

14.12.20. limfedemą;

14.13. skeleto ir raumenų sistemos patologines būkles, skeleto ir raumenų sistemos anatomiją, fiziologiją ir patologiją, kad galėtų atlikti judėjimo sistemos klinikinį ištyrimą, ir suvoktų judėjimo sistemos funkcijos sutrikimus bei traumos padarinius:

14.13.1. metabolines ir degeneracines kaulų ligas: osteoporozę ir osteomaliaciją;

14.13.2. kaulų ir sąnarių infekciją (įskaitant ir išsivysčiusią po endoprotezavimo);

14.13.3. sąnarių endoprotezavimo principus;

14.13.4. amputaciją;

14.13.5. protezų pritaikymo ir reabilitacijos principus po galūnių amputacijų;

14.13.6. dažniausiai pasitaikančių kaulų lūžių diagnostiką ir gydymą;

14.13.7. dažniausiai pasitaikančių sąnarių lūžių ir kitos sąnarių patologijos diagnostiką ir gydymą;

14.13.8. plaštakos sužeidimus ir infekciją;

14.13.9. sausgyslių rekonstrukcijos principus;

14.13.10. dažniausiai pasitaikančios pėdos patologijos diagnostiką ir gydymą;

14.13.11. kaklo ir peties skausmų diagnostikos ir gydymo ypatumus;

14.13.12. nugaros skausmą ir išialgiją;

14.13.13. artritų diferencinę diagnostiką;

14.13.14. periferinių nervų pažeidimus;

14.13.15. nervų regeneraciją ir nervų rekonstrukcijos principus;

14.13.16. kaulų ir minkštųjų audinių piktybines ligas;

14.14. kaklo ir galvos patologiją:

14.14.1. viršutinių kvėpavimo takų obstrukciją;

14.14.2. kraujavimą iš nosies;

14.14.3. burnos, ryklės ir gerklų navikus;

14.14.4. paausinių seilių liaukų navikus;

14.14.5. pažandikaulinių seilių liaukų navikus;

14.14.6. kaklo limfadenopatiją;

14.15. bendrąją pilvo patologiją:

14.15.1. ūminį pilvo skausmą;

14.15.2. intraabdominalinius pūlinius;

14.15.3. tiesiojo pilvo raumens hematomą;

14.15.4. pasaito cistas;

14.15.5. lėtinį pilvo skausmą;

14.15.6. pilvaplėvės karcinozę;

14.15.7. pilvaplėvės pseudomiksomą;

14.15.8. spontaninį bakterinį peritonitą;

14.15.9. pilvo sienos desmoidus;

14.15.10. chiliozinį ascitą;

14.15.11. retroperitoninio tarpo fibrozę;

14.16. pilvo sienos ir virškinimo trakto patologines būkles, pilvo srities ir pilvaplėvės ertmės organų anatomiją, fiziologiją ir patologiją, kad galėtų atlikti virškinimo sistemos klinikinį ištyrimą, interpretuoti atliekamus specialiuosius tyrimus bei suvoktų virškinimo sistemos ligų ir traumų padarinius:

14.16.1. išvaržas:

14.16.1.1. klasikinių ir audinių tempimo nesukeliančių išvaržų plastikos metodų principus;

14.16.1.2. išvaržų plastikos, panaudojant sintetinius tinklelius ir paciento nuosavus audinius, principus;

14.16.1.3. kirkšnies išvaržas;

14.16.1.4. šlaunines išvaržas;

14.16.1.5. pilvines išvaržas;

14.16.1.6. kitas išvaržas;

14.16.2. tulžies latakų patologines būkles:

14.16.2.1. tulžies pūslės akmenligę;

14.16.2.2. tulžies latakų akmenligę;

14.16.2.3. mechaninę geltą, cholangitą;

14.16.2.4. tulžies pūslės vėžį;

14.16.2.5. tulžies latakų vėžį;

14.16.2.6. tulžies akmenų sukeltą žarnų nepraeinamumą;

14.16.2.7. jatrogeninį tulžies latakų pažeidimą;

14.16.2.8. biliarinį pankreatitą;

14.16.2.9. ampulės stenozę / Odi rauko disfunkciją;

14.16.3. kepenų patologines būkles:

14.16.3.1. kepenų navikų diagnostiką ir gydymą;

14.16.3.2. kepenų pūlinius;

14.16.3.3. kepenų adenomą;

14.16.3.4. židininę mazginę hiperplaziją;

14.16.3.5. hemangiomą;

14.16.3.6. hepatoceliulinę karcinomą;

14.16.3.7. cholangiokarcinomą;

14.16.3.8. metastazinius navikus;

14.16.3.9. kitus kepenų navikus;

14.16.3.10. ascito diagnostiką ir gydymą;

14.16.3.11. kraujavimo iš stemplės varikozinių venų diagnostiką ir gydymą;

14.16.3.12. kepenų nepakankamumą ir encefalopatiją;

14.16.3.13. hepatorenalinį sindromą;

14.16.3.14. virusinį hepatitą (profesinę riziką);

14.16.4. kasos patologines būkles:

14.16.4.1. ūminį pankreatitą;

14.16.4.2. kasos pūlinį ir infekuotą nekrozę;

14.16.4.3. kasos pseudocistą;

14.16.4.4. autoimuninį pankreatitą;

14.16.4.5. lėtinį (paveldimą) pankreatitą;

14.16.4.6. kasos funkcinį nepakankamumą;

14.16.4.7. kasos latako adenokarcinomą;

14.16.4.8. cistinius navikus;

14.16.4.9. intraduktalinę papilinę mucininę neoplaziją;

14.16.4.10. kitus periampulinės srities navikus;

14.16.4.11. gastrinomą ir Zollingerio-Ellisono sindromą;

14.16.4.12. insulinomą, vipomą, gliukagonomą ir somatostatinomą;

14.16.4.13. funkciškai neaktyvius neuroendokrininius navikus;

14.16.4.14. kasos limfomą;
14.16.5. blužnies patologines būkles:
14.16.5.1. sepsį po blužnies pašalinimo;
14.16.5.2. hemolizinę anemiją;
14.16.5.3. idiopatinę trombocitopeninę purpurą;
14.16.5.4. antrinį hipersplenizmą ir splenomegaliją;
14.16.5.5. blužnies navikus;
14.16.5.6. blužnies cistas;
14.16.6. stemplės patologines būkles:
14.16.6.1. hipofaringinį (Zenkerio) divertikulą;
14.16.6.2. epifreninį divertikulą;
14.16.6.3. diafragmos stemplinės angos išvaržą;
14.16.6.4. gastroezofaginio refliukso ligą ir Bareto stemplę;
14.16.6.5. disfagiją;
14.16.6.6. membranos ir stemplės (Šackio) žiedą;
14.16.6.7. achalaziją;
14.16.6.8. spragtuko stemplę;
14.16.6.9. stemplės svetimkūnius;
14.16.6.10. Mallory-Weiss sindromą;
14.16.6.11. difuzinį stemplės spazmą;
14.16.6.12. savaiminę stemplės perforaciją;
14.16.6.13. jatrogeninę stemplės perforaciją;
14.16.6.14. cheminius nudegimus;
14.16.6.15. sklerodermiją, jungiamojo audinio ligas;
14.16.6.16. gerybinius navikus;
14.16.6.17. adenokarcinomą;
14.16.6.18. plokščialąstelinį vėžį;
14.16.7. skrandžio patologines būkles:
14.16.7.1. III tipo diafragmos stemplinės angos išvaržą;
14.16.7.2. kraujavimą iš viršutinės virškinimo trakto dalies;
14.16.7.3. skrandžio vėžį;
14.16.7.4. dvylikapirštės žarnos opą;
14.16.7.5. skrandžio opą;
14.16.7.6. pepsinę opą su kraujavimu, perforacija ar obstrukcija;
14.16.7.7. skrandžio polipus;
14.16.7.8. skrandžio gastrointestinalinės stromos naviką (*angl. GIST*);
14.16.7.9. skrandžio limfomą;
14.16.7.10. skrandžio neuroendokrininį naviką;
14.16.7.11. stresinį gastritą;
14.16.7.12. patologinį nutukimą;
14.16.7.13. bezoarus ir svetimkūnius;
14.16.7.14. skrandžio paralyžių (gastroparezę);
14.16.7.15. operuoto skrandžio ligas;
14.16.8. tuščiosios ir klubinės žarnos patologines būkles:
14.16.8.1. plonosios žarnos obstrukciją ir žarnų nepraeinamumą;
14.16.8.2. skubias ir planines plonųjų žarnų operacijas dėl Krono ligos komplikacijų;

14.16.8.3. ūmią pasaito (mezenterinę) išemiją: arterinę, veninę ir neokliuzinę;
14.16.8.4. Mekelio divertikulitą;
14.16.8.5. radiacinį enteritą;
14.16.8.6. plonosios žarnos polipus;
14.16.8.7. plonosios žarnos adenokarcinomą;
14.16.8.8. plonosios žarnos limfomą;
14.16.8.9. plonosios žarnos neuroendokrininį naviką;
14.16.8.10. plonosios žarnos lejomiosarkomą (*angl. GIST*);
14.16.8.11. invaginatų diagnostiką ir gydymą;
14.16.8.12. dujų cistas žarnų sienelėse (žarnos *pneumatosis cystoides*);
14.16.8.13. trumpos žarnos sindromą;
14.16.8.14. žarnyno infekcijas ir aklos kilpos sindromą;
14.16.9. gaubtinės ir tiesiosios žarnos patologines būkles:
14.16.9.1. kraujavimą iš apatinės virškinimo trakto dalies;
14.16.9.2. žemą žarnų nepraeinamumą;
14.16.9.3. žarnų užsisukimą;
14.16.9.4. ūminį apendicitą;
14.16.9.5. divertikulitą;
14.16.9.6. kraujavimą ir fistulę esant divertikuliozei;
14.16.9.7. storosios žarnos polipus;
14.16.9.8. storosios ir tiesiosios žarnos vėžį;
14.16.9.9. kitus storosios žarnos navikus;
14.16.9.10. kirmėlinės ataugos naviką;
14.16.9.11. Krono ligą;
14.16.9.12. skubias operacijas dėl neaiškaus storosios žarnos uždegimo;
14.16.9.13. išeminį kolitą;
14.16.9.14. antibiotikų sukeltą kolitą;
14.16.9.15. infekcinį kolitą;
14.16.9.16. opinį kolitą;
14.16.9.17. endometriozę;
14.16.9.18. dirgliosios žarnos sindromą;
14.16.9.19. funkcinį vidurių užkietėjimą;
14.16.10. išangės patologines būkles:
14.16.10.1. hemorojų;
14.16.10.2. išangės įplėšą;
14.16.10.3. anorektinį pūlinį ir fistulę;
14.16.10.4. išangės vėžį;
14.16.10.5. mažojo dubens disfunkciją;
14.16.10.6. išangės vystymosi sutrikimus, lytiniu būdu plintančias ligas;
14.16.10.7. tiesiosios žarnos iškritimą;
14.16.10.8. išmatų nelaikymą ir išangės obstrukciją;
14.16.11. endoskopiją ir abdominalinę sonografiją:
14.16.11.1. darbą su endoskopu, endoskopo higieninę priežiūrą;
14.16.11.2. diagnostinės sonografijos principus ir procedūras, atliekamas kontroliuojant ultragarsu;
14.16.12. minimaliai invazinę chirurgiją:

14.16.12.1. minimaliai invazinės chirurgijos įgūdžius (pvz., laparoskopiją, vieno pjūvio laparoskopinę chirurgiją (*angl. SILS*), naturalių angų endoskopinę chirurgiją (*angl. NOTES*);

14.16.12.2. minimaliai invazinės chirurgijos komplikacijų diagnostiką ir gydymą;

14.16.12.3. instrumentus ir prietaisus;

14.16.12.4. pacientų atranką ir indikacijas;

14.16.12.5. siuvimą rankomis ir siuvimo aparatais;

14.16.13. metabolinę ir bariatrinę chirurgiją:

14.16.13.1. metabolinės ir bariatrinės chirurgijos principus;

14.16.13.2. patologinio nutukimo patofiziologiją ir epidemiologiją;

14.16.13.3. metabolinį sindromą;

14.16.13.4. bariatrinės chirurgijos indikacijas;

14.16.13.5. chirurginius įgūdžius bariatrinėje chirurgijoje;

14.16.13.6. komplikacijų diagnostiką ir gydymą;

14.17. krūties chirurgiją (krūties chirurginę anatomiją, fiziologiją ir patologiją, spindulinės terapijos, brachiterapijos ir chemoterapijos principus sergant krūties vėžiu), krūties patologines būkles:

14.17.1. mastalgiją;

14.17.2. ūminę krūties infekciją;

14.17.3. krūties tumorą;

14.17.4. krūties spenelio išskyras;

14.17.5. fibroadenomą;

14.17.6. fibrocistinę ligą;

14.17.7. intraduktalinę papilomą;

14.17.8. ginekomastiją;

14.17.9. invazinę duktalinę karcinomą;

14.17.10. duktalinę karcinomą *in situ*;

14.17.11. invazinę lobulinę karcinomą;

14.17.12. lobulinę karcinomą *in situ*;

14.17.13. riebalinio audinio nekrozę;

14.17.14. mastitą ir abscesą;

14.17.15. galaktocelę;

14.17.16. uždegiminį krūties vėžį;

14.17.17. krūties spenelio Pedžeto ligą;

14.17.18. krūties vėžį esant nėštumui ir laktacijai;

14.17.19. slaptą krūties vėžį su metastaze pažastyje;

14.17.20. vyrų krūties vėžį;

14.17.21. atipinę duktalinę hiperplaziją;

14.17.22. paveldimą krūties vėžį;

14.18. endokrininę sistemą (endokrininių liaukų chirurginę anatomiją, fiziologiją ir patologiją, kiek tai susiję su klinikiniu ištyrimu, specialių tyrimų interpretavimu; endokrininių sutrikimų supratimą ir jų chirurginio gydymo principus), endokrininės sistemos patologines būkles:

14.18.1. skydliaukės mazgą;

14.18.2. papilinę karcinomą;

14.18.3. folikulinę karcinomą;

14.18.4. pirminį hiperparatiroidizmą;

14.18.5. hipotiroidizmą (pooperacinį);

14.18.6. hiperkalcemiją;
14.18.7. hipokalcemiją;
14.18.8. Adisono krizę;
14.18.9. hipertiroidizmą;
14.18.10. tiroiditą;
14.18.11. medulinę karcinomą;
14.18.12. anaplastinę karcinomą;
14.18.13. antrinį hiperparatiroidizmą;
14.18.14. tretinį hiperparatiroidizmą;
14.18.15. pasikartojantį ir nuolatinį hiperparatiroidizmą;
14.18.16. paratiroidinę karcinomą;
14.18.17. dauginę endokrininę neoplaziją, I, IIA, IIB tipų (*MEN I; MEN IIA; MEN IIB*);
14.18.18. antinksčių darinį (incidentaliomą);
14.18.19. feochromacitomą;
14.18.20. pirminį hiperaldosteronizmą;
14.18.21. Kušingo sindromą;
14.18.22. Kušingo ligą;
14.18.23. antinksčių žievės karcinomą;
14.19. kraujotakos sistemą (kraujagyslių chirurginę anatomiją, fiziologiją ir patologiją, susijusią su klinikiniu ištyrimu, specialių tyrimų interpretavimu, kraujagyslių ligų ir sužalojimų sukeltų sutrikimų patofiziologija, specialius metodus, naudojamus tiriant kraujagyslių ligas):
14.19.1. galūnių išemiją: ūminę ir lėtinę arterijų emboliją;
14.19.2. gangreną;
14.19.3. aneurizmas (pvz., pilvo aortos aneurizmą);
14.19.4. arterijų rekonstrukcinės chirurgijos principus;
14.19.5. rekonstrukcinį aortos-klubinės arterijos ir šlaunies-pakinklio arterijos šuntą;
14.19.6. kraujagyslių transplantantą;
14.19.7. kojų venų ligas;
14.19.8. giliųjų kojų venų trombozę ir jos komplikacijas;
14.19.9. lėtines kojų opas;
14.19.10. antikoaguliantų naudojimo principus;
14.19.11. arterijų patologiją:
14.19.11.1. ūminę galūnės išemiją;
14.19.11.2. periferinės arterijos trombozę;
14.19.11.3. ūminę arterijos trombozę;
14.19.11.4. kompartmento (uždaros ertmės) sindromą;
14.19.11.5. diabetinę pėdą, infekciją;
14.19.11.6. aortos bifurkacijos okliuziją;
14.19.11.7. lėtinę visceralinių arterijų okliuziją;
14.19.11.8. inkstų arterijų okliuziją;
14.19.11.9. šlaunies-pakinklio arterijos okliuziją;
14.19.11.10. blauzdos arterijos okliuziją;
14.19.11.11. viršutinių galūnių arterijų okliuziją;
14.19.11.12. aortos aneurizmas;
14.19.11.13. pilvo arterijų aneurizmas;
14.19.11.14. periferinių arterijų aneurizmas;

14.19.11.15. aortos disekaciją;

14.19.11.16. protarpinį šlubavimą;

14.19.11.17. hiperkoaguliacinius sindromus;

14.19.11.18. kraujagyslių transplantanto infekciją;

14.19.11.19. aortos trombozę;

14.19.12. venų patologiją:

14.19.12.1. venų trombozę / emboliją;

14.19.12.2. tromboflebitą, įskaitant pūlingą;

14.19.12.3. veninę stazę ir lėtinį veninį nepakankamumą;

14.19.12.4. venų varikozę;

14.20. krūtinės chirurgiją (širdies, magistralinių kraujagyslių, kvėpavimo takų, krūtinės ląstos, diafragmos chirurginę anatomiją ir patologiją, taikomąją širdies ir kvėpavimo sistemų fiziologiją, kiek tai susiję su klinikiniu ištyrimu, specialių tyrimų interpretavimu, ligų, traumų ir chirurginių operacijų sukeltų širdies ir kvėpavimo funkcijos sutrikimų supratimu):

14.20.1. chirurgijos vaidmenį gydant širdies, plaučių ir stemplės ligas;

14.20.2. torakocentezę, krūtinės ląstos drenavimą;

14.20.3. torakotomijos atlikimą;

14.20.4. dirbtinės kraujo apytakos principus;

14.20.5. širdies ligų diagnostikoje naudojamus specialius tyrimo metodus;

14.20.6. bronchoskopiją, torakoskopiją, mediastinoskopiją;

14.20.7. krūtinės empiemą;

14.20.8. krūtinės ląstos operacijų komplikacijas;

14.20.9. plaučių ir bronchų piktybinius susirgimus;

14.20.10. patologines būkles:

14.20.10.1. pneumotoraksą;

14.20.10.2. hemotoraksą;

14.20.10.3. skystį pleuroje / empiemą;

14.20.10.4. mediastinitą;

14.20.10.5. chilotoraksą;

14.20.10.6. tarpuplaučio cistas;

14.20.10.7. viršutinės tuščiosios venos sindromą;

14.20.10.8. trachėjos-stemplės fistulę;

14.20.10.9. širdies vožtuvų ligas;

14.20.10.10. širdies nepakankamumą;

14.20.10.11. endokarditą;

14.20.10.12. vainikinių arterijų ligas;

14.20.10.13. kardiomiopatiją;

14.20.10.14. perikarditą;

14.21. transplantologiją (parenchiminių organų chirurginę anatomiją, audinių ir organų transplantacijos ir imunosupresijos principus);

14.22. urologiją (urogenitalinės sistemos chirurginę anatomiją, fiziologiją ir patologiją, kiek tai susiję su klinikiniu ištyrimu, specialių tyrimų interpretavimu, urogenitalinės sistemos ligų ir traumų sukeltų funkcinių sutrikimų supratimu ir chirurginio gydymo principais):

14.22.1. šlapimo takų infekciją, obstrukcinio pielonefrito kliniką ir gydymo ypatumus;

14.22.2. hematuriją;

14.22.3. šlapimo takų akmenis;

14.22.4. šlapimo susilaikymą;

14.22.5. lėtinį inkstų nepakankamumą: dializės metodus ir principus;

14.22.6. inkstų transplantacijos principus;

14.22.7. kapšelio skausmą ir patinimus;

14.22.8. sėklidės apsisukimą;

14.22.9. prostatos ligas;

14.22.10. dubens uždegiminę ligą;

14.22.11. šlapimo takų piktybines ligas;

14.22.12. šlapimtakio rezekciją ir rekonstrukciją;

14.22.13. kateterizavimą ir stentavimą;

14.22.14. patologines būkles:

14.22.14.1. šlapimtakio jatrogeninį sužalojimą;

14.22.14.2. šlapimo nelaikymą;

14.22.14.3. obstrukcinę uropatiją;

14.22.14.4. impotenciją;

14.22.14.5. šlapimtakio, šlapimo pūslės ir inkstų navikus;

14.22.14.6. prostatos navikus;

14.22.14.7. sėklidės navikus;

14.22.14.8. akmenligę;

14.23. ginekologiją:

14.23.1. ginekologines ūminio pilvo skausmo priežastis;

14.23.2. ektopinį nėštumą;

14.23.3. dubens uždegiminę ligą;

14.23.4. atsitiktinį kiaušidės darinį / cistą;

14.23.5. endometriozę;

14.23.6. gerybinius ir piktybinius kiaušidžių navikus;

14.23.7. gerybinius ir piktybinius gimdos navikus;

14.23.8. cistocelę;

14.23.9. rektocelę;

14.24. centrinę nervų sistemą (centrinės nervų sistemos anatomiją ir fiziologiją, kiek tai susiję su centrinės nervų sistemos klinikiniu ištyrimu, galvos ir stuburo traumos sukeltų funkcinių sutrikimų supratimu, specialių tyrimų interpretavimu):

14.24.1. meningito chirurginio gydymo aspektus;

14.24.2. intrakranijinę hemoragiją;

14.24.3. intrakranijinius navikus ir jų simptomus;

14.24.4. stuburo smegenų pažeidimus ir kompresiją;

14.24.5. paraplegiją ir kvadriplegiją, diagnostikos ir gydymo principus;

14.24.6. patologines būkles:

14.24.6.1. ūminio skausmo gydymą;

14.24.6.2. lėtinio skausmo gydymą;

14.25. onkologiją (taikomuosius bazinius mokslus, kiek tai susiję su navikų klinikinės eigos supratimu, diagnostika ir gydymu):

14.25.1. vėžio molekulinės biologijos principus;

14.25.2. karcinogenezę;

14.25.3. genetinius faktorius;

14.25.4. metastazavimo mechanizmus;

14.25.5. tipinių vėžinių susirgimų epidemiologiją;

14.25.6. vėžio patikrą;

14.25.7. klinikinį-patologinį tipinių vėžinių ir ikivėžinių susirgimų stadijavimą;

14.25.8. tipinių vėžinių susirgimų patologiją, kliniką, diagnostiką ir gydymo principus pagal kiekvieną chirurginę specialybę;

14.25.9. vėžio gydymo principus: chirurgiją, spindulinę terapiją, chemoterapiją, imunoterapiją, hormonų terapiją;

14.25.10. skausmo terapiją;

14.25.11. paliatyvaus gydymo principus;

14.26. radiologiją (diagnostinės radiografijos, sonografijos, kompiuterinės tomografijos ir magnetinio rezonanso principus ir susijusius tyrimo metodus):

14.26.1. kontrastinių medžiagų veikimo ir panaudojimo principus;

14.26.2. diagnostinės ir gydomosios intervencinės radiologijos metodus;

14.26.3. stentų ir protezų implantavimą į kraujagysles, tuščiavidurius organus ir kitas struktūras intervencinėje radiologijoje;

14.26.4. svetimkūnių nustatymą rentgenoskopuojant;

14.26.5. neapčiuopiamų pažeidimų nustatymą sonografuojant;

14.26.6. ultragarsiniu dopleriu atliekamus pilvo ir galūnių kraujagyslių tyrimus;

14.26.7. sarginio limfmazgio žymėjimą ir nustatymą;

14.26.8. saugumo parametrus radiologijoje.

15. Gydytojas chirurgas pagal savo kompetenciją turi gebėti atlikti diagnostines ir gydomąsias procedūras (manipuliacijas):

15.1. naudodamas bendrąsias chirurgines technikas ir technologijas:

15.1.1. kūno ertmių ir jose susikaupusių skysčių sankaupų drenažą;

15.1.2. paimti biologinius skysčius ir (arba) sekretą laboratoriniams tyrimams ir vertinti rezultatus;

15.1.3. vietinę ir regioninę nejautrą;

15.1.4. pilvo organų ir minkštųjų audinių ultragarsinį tyrimą ir vertinti rezultatus;

15.1.5 parenchiminių ir tuščiavidurių organų, kūno ertmių ir susiformavusių juose darinių ir (arba) skysčio sankaupų punkcijas, biopsijas, drenažą kontroliuojant ultragarsu arba be ultragarso;

15.1.6. perkutanines cholecistocholangiostomas kontroliuojant ultragarsu;

15.2. kritinių chirurginių būklių ir intensyviosios terapijos atvejais:

15.2.1. centrinės venos kateterizaciją;

15.2.2. trachėjos intubaciją ir (ar) chirurginį kvėpavimo takų atvėrimą;

15.2.3. kraujagyslių punkcijas kontroliuojant ultragarsu;

15.2.4. skirti deguonį, naudojant pagalbines priemones (nosines kaniules, kaukę, orofaringinį vamzdelį, kt.);

15.2.5. atverti kvėpavimo takus ir užtikrinti praeinamumą;

15.2.6. įkišti nazogastrinį zondą;

15.2.7. kateterizuoti šlapimo pūslę ir urgentiniais atvejais atlikti cistostomiją;

15.2.8. matuoti intraabdominalinį slėgį;

15.2.9. paciento kontroliuojamą analgeziją ir epidurinę analgeziją;

15.2.10. defibriliaciją ir kardioversiją;

15.3. traumos ir būtinosios pagalbos chirurgijos atvejais:

15.3.1. tikslinį traumą patyrusio paciento ištyrimą ultragarsu (eFAST) ir vertinti tyrimo rezultatus;

15.3.2. vertinti skubiosios kompiuterinės tomografijos (pilvo, krūtinės, dubens, galvos) rezultatus;

15.3.3. stabilizuoti veido žandikaulio lūžį;

15.3.4. kaklo žaizdų reviziją;

15.3.5. gydyti širdies sužalojimus;

15.3.6. diagnostinę laparotomiją / torakotomiją;

15.3.7. diagnostinę laparoskopiją;

15.3.8. gydyti virškinimo sistemos organų sužeidimus:

15.3.9. splenektomiją / splenorafiją;

15.3.10. kepenų plyšimų chirurginį gydymą / kepenų rezekciją traumos atveju;

15.3.11. kasos ir peripankreatinių audinių drenavimą, kasos uodegos rezekciją traumos atveju;

15.3.12. inksto sužalojimų chirurginį gydymą, inksto rezekciją / šalinimą traumos atveju;

15.3.13. šlaplės, šlapimo pūslės ir šlapimtakių sužeidimų gydymą urgentiniais atvejais;

15.3.14. krūtinės aortos ir kitų krūtinėje esančių arterijų sužalojimų gydymą;

15.3.15. miego arterijų traumos gydymą;

15.3.16. pilvo aortos ir tuščiosios venos sužeidimų chirurginį gydymą;

15.3.17. periferinių kraujagyslių sužeidimų chirurginį gydymą;

15.3.18. minkštųjų audinių žaizdų chirurginį sutvarkymą;

15.3.19. sausgyslės ar nervo pažeidimo chirurginį sutvarkymą;

15.3.20. uždarą lūžusių kaulų repoziciją ir imobilizaciją;

15.3.21. fasciotomijas traumos, galūnių suspaudimo atveju;

15.4. kraujodaros ir limforetikulinės sistemos patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.4.1. limfmazgių šalinimą ištyrimui;

15.4.2. limfadenektomiją piktybinių susirgimų atvejais;

15.4.3. sarginio limfmazgio identifikavimą ir jo šalinimą;

15.4.4. limfedemos gydymą;

15.4.5. splenektomiją hipersplenizmo atveju;

15.4.6. splenektomiją;

15.4.7. blužnies rezekciją / splenorafiją;

15.5. odos ir minkštųjų audinių patologijos atvejais:

15.5.1. ekscizinę / incizinę odos ir minkštųjų audinių darinių biopsiją;

15.5.2. inciziją, drenažą ir nekrektomiją minkštųjų audinių infekcijos atveju;

15.5.3. pilonidinės cistos inciziją / eksciziją;

15.5.4. piktybinių odos ir jos priklausinių, apgamų ir melanomų šalinimą po gydytojo dermatovenerologo konsultacijos;

15.5.5. minkštųjų audinių sarkomų chirurginį gydymą;

15.6. galvos ir kaklo patologijos atvejais:

15.6.1. tracheostomiją;

15.6.2. krikotiroidotomiją;

15.6.3. pakitimų lūpose / liežuvyje rezekciją;

15.6.4. parotidektomiją;

15.6.5. modifikuotą radikalią kaklo disekciją;

15.7. pilvo patologijos atvejais (bendrosios procedūros):

15.7.1. peritoninės dializės kateterio įkišimą;

15.7.2. diagnostinę laparoskopiją;

15.7.3. diagnostinę laparotomiją;

15.7.4. atvirą pilvaplėvės ertmės drenažą;

15.7.5. atvirą retroperitoninio tarpo limfonodektomiją;

15.7.6. laparoskopinę retroperitoninio tarpo limfonodektomiją;

15.8. išvaržų atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.8.1. kirkšninės ir šlauninės išvaržų plastiką;

15.8.2. pilvinių išvaržų plastiką;

15.8.3. kitų lokalizacijų išvaržų plastiką;

15.8.4. komponentų separaciją ir pilvo sienos rekonstrukciją;

15.9. tulžies takų patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, gydytojo chirurgo gebėjimų bei mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.9.1. cholecistektomiją su intraoperacine cholangiografija ar be jos;

15.9.2. bendrojo kepenų latako reviziją;

15.9.3. intraoperacinę choledochoskopiją;

15.9.4. biliodigestyvinę jungtį;

15.9.5. bendrojo tulžies latako pažeidimo chirurginį gydymą;

15.10. kepenų patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.10.1. kepenų biopsiją;

15.10.2. kepenų pūlinio drenažą;

15.10.3. intraoperacinį kepenų ultragarsinį tyrimą;

15.11. kasos patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.11.1. kasos ir peripankreatinių audinių nekrektomiją ir pūlinių drenavimą;

15.11.2. intraoperacinį kasos ultragarsinį tyrimą;

15.11.3. kasos cistų drenažines operacijas;

15.11.4. kasos uodegos rezekciją traumos atveju;

15.12. stemplės patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.12.1. gastroezofaginio refliukso diagnostiką;

15.12.2. stemplės ir skrandžio motorikos sutrikimų diagnostiką;

15.12.3. antirefliuksinę chirurgiją;

15.12.4. hiatinių ir diafragmos išvaržų plastiką;

15.12.5. stemplės sužeidimų chirurginį gydymą;

15.13. skrandžio patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.13.1. perkutaninę endoskopinę gastrostomiją;

15.13.2. gastrostomiją;

15.13.3. skrandžio rezekciją;

15.13.4. skrandžio ir dvylikapirštės žarnos prakiurusios opos užsiuvimą;

15.13.5. kamieninę ir selektyvią proksimalinę vagotomiją;

15.13.6. piloroplastiką;

15.13.7. gastroenterostomiją;

15.14. tuščiosios ir klubinės žarnos patologijos atvejais (tos pačios operacijos priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.14.1. plonosios žarnos rezekciją;

15.14.2. adheziolizę;

15.14.3. maitinamąją jejunostomiją;

15.14.4. ileostomiją;

15.14.5. ileostomos uždarymą;

15.14.6. plonosios žarnos užsiuvimą;

15.14.7. plonosios-plonosios žarnos jungtį;

15.15. gaubtinės ir tiesiosios žarnos patologijos atvejais (tos pačios operacijos priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.15.1. apendektomiją;

15.15.2. gaubtinės žarnos rezekciją;

15.15.3. kolostomiją;

15.15.4. kolostomos uždarymą;

15.15.5. kolektomiją;

15.15.6. storosios žarnos užsiuvimą;

15.15.7. plonosios-storosios ir storosios-storosios žarnos jungtį;

15.16. anorektines procedūras (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.16.1. gaubtinės žarnos ir anorektinių funkcinių sutrikimų diagnostiką;

15.16.2. chirurginį hemorojaus gydymą;

15.16.3. poodinę šoninę sfinkterotomiją;

15.16.4. anorektalinio absceso drenažą;

15.16.5. anorektinių fistulių gydymą;

15.16.6. transabdominalines operacijas tiesiosios žarnos iškritimui gydyti;

15.16.7. tarpvietės operacijas tiesiosios žarnos iškritimui gydyti;

15.16.8. transanalinę auglio rezekciją;

15.17. endoskopiją:

15.17.1. diagnostinę ir (ar) intervencinę fibroezofagogastroduodenoskopiją;

15.17.2. diagnostinę ir (ar) intervencinę kolonoskopiją;

15.17.3. endoskopinę retrogradinę cholangiopankreatografiją (ERCP);

***TAR pastaba**: 15.17 papunktis įsigalioja 2022-07-01.*

15.18. endokrininės sistemos patologijos atvejais (tos pačios operacijos, priklausomai nuo paciento atrankos, mokslo ir technologijų pažangos, gali būti atliekamos atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdu, per natūralias angas ar taikant robotinės chirurgijos technikas):

15.18.1. dalinę ar visišką tiroidektomiją;

15.18.2. paratiroidektomiją;

15.18.3. adrenalektomiją;

15.19. kraujotakos sistemos patologijos atvejais:

15.19.1. perkutaninę kraujagyslinę prieigą dializei;

15.19.2. perkutaninę kraujagyslinę prieigą;

15.19.3. implantuoti prietaisus;

15.19.4. amputacijas ir egzartikuliacijas;

15.19.5. *a. mesenterica superior* embolektomiją / trombektomiją nesant gydytojo angiochirurgo;

15.19.6. pooperacinio kraujavimo, trombozės, žaizdos infekcijos chirurginę eksploraciją;

15.19.7. arterijų ir venų siūlę;

15.19.8. kojų poodinių venų operacijas ir intervencines procedūras;

15.20. krūtinės ląstos patologijos atvejais:

15.20.1. pleuros ertmės punkciją ir drenavimą;

15.20.2. torakotomiją traumos atveju;

15.20.3. torakoskopiją su biopsija ar be jos;

15.21. urologinės patologijos atvejais:

15.21.1. hidrocelektomiją;

15.21.2. nefrektomiją urgentiniais atvejais nesant gydytojo urologo;

15.21.3. orchiektomiją;

15.21.4. šlapimtakio sužalojimo sutvarkymą nesant gydytojo urologo;

15.22. ginekologinės patologijos atvejais:

15.22.1. histerektomiją;

15.22.2. salpingoovarektomiją;

15.23. periferinės nervų sistemos patologijos atvejais:

15.23.1. periferinių pirštų nervų blokadą;

15.23.2. spinalinę punkciją.

16. Gydytojas chirurgas pagal savo kompetenciją turi gebėti diagnozuoti ir gydyti:

16.1. traumų ir būtinosios pagalbos atvejais:

16.1.1. trauminius stuburo sužalojimus;

16.1.2. diafragmos sužalojimus;

16.1.3. uždarus, bukus ir kiauryminius pilvo sužalojimus;

16.1.4. tuščiavidurių virškinamojo trakto organų sužalojimus;

16.1.5. parenchiminių pilvo organų sužalojimus;

16.1.6. retroperitoninio tarpo hematomas;

16.1.7. pilvo kraujagyslių sužalojimus;

16.1.8. sausgyslių patempimus ir plyšimus;

16.1.9. trauminę edemą ir suspaudimo sindromus;

16.1.10. dalinę ir visišką trauminę galūnių amputaciją;

16.1.11. traumines žaizdas;

16.1.12. šūvio ar sprogimo sukeltus sužalojimus;

16.2. odos ir minkštųjų audinių patologines būkles:

16.2.1. uždegimines odos ir odos priklausinių ligas;
16.2.2. nekrozuojantį fasciitą;
16.2.3. landuonį;
16.2.4. žaizdų infekciją;
16.2.5. pragulas;
16.3. skeleto ir raumenų sistemos patologines būkles:
16.3.1. dažniausiai pasitaikančius kaulų lūžius;
16.3.2. plaštakos sužeidimus ir infekciją;
16.3.3. minkštųjų audinių piktybines ligas;
16.4. kaklo ir galvos patologiją: kaklo limfadenopatiją;
16.5. bendrąją pilvo patologiją:
16.5.1. intraabdominalinius pūlinius;
16.5.2. tiesiojo pilvo raumens hematomą;
16.5.3. pasaito cistas;
16.5.4. pilvaplėvės karcinozę;
16.5.5. pilvaplėvės pseudomiksomą;
16.5.6. pilvo sienos desmoidus;
16.5.7. retroperitoninio tarpo fibrozę;
16.5.8. retroperitoninio tarpo minkštųjų audinių sarkomą;
16.6. pilvo sienos ir virškinimo trakto patologines būkles:
16.6.1. išvaržas:
16.6.1.1. kirkšnies išvaržas;
16.6.1.2. šlaunines išvaržas;
16.6.1.3. bambines išvaržas;
16.6.1.4. pilvines išvaržas;
16.6.1.5. kitas pilvo sienos ir vidines išvaržas;
16.6.2. tulžies latakų patologines būkles:
16.6.2.1. tulžies pūslės ir latakų akmenligę;
16.6.2.2. cholangitą;
16.6.2.3. tulžies pūslės ir latakų navikus;
16.6.2.4. tulžies latakų obstrukciją;
16.6.2.5. jatrogeninį tulžies latakų pažeidimą;
16.6.2.6. biliarinį pankreatitą;
16.6.2.7. ampulės stenozę / Odi rauko disfunkciją;
16.6.3. kepenų patologines būkles:
16.6.3.1. kepenų gerybinius ir piktybinius navikus;
16.6.3.2. kepenų pūlinius;
16.6.3.3. kepenų parazitines ligas;
16.6.3.4. ascitą;
16.6.4. kasos patologines būkles:
16.6.4.1. ūminį pankreatitą ir jo komplikacijas;
16.6.4.2. lėtinį pankreatitą ir jo komplikacijas;
16.6.4.3. kasos ir periampulinės srities gerybinius ir piktybinius navikus;
16.6.5. blužnies patologines būkles:
16.6.5.1. blužnies navikus;
16.6.5.2. blužnies cistas;

16.6.6. stemplės patologines būkles:
16.6.6.1. stemplės divertikulus;
16.6.6.2. diafragmos stemplinės angos išvaržą;
16.6.6.3. gastroezofaginio refliukso ligą ir Bareto stemplę;
16.6.6.4. gerybinius ir piktybinius stemplės navikus;
16.6.6.5. achalaziją;
16.6.6.6. stemplės svetimkūnius;
16.6.6.7. savaiminę stemplės perforaciją;
16.6.6.8. jatrogeninę stemplės perforaciją;
16.6.6.9. cheminius nudegimus;
16.6.7. skrandžio patologines būkles:
16.6.7.1. gerybinius ir piktybinius skrandžio navikus;
16.6.7.2. kraujavimą iš viršutinės virškinimo trakto dalies;
16.6.7.3. skrandžio ir dvylikapirštės žarnos komplikuotą opą;
16.6.7.4. pepsinę opą su kraujavimu, perforacija ar obstrukcija;
16.6.7.5. bezoarus ir svetimkūnius;
16.6.7.6. skrandžio paralyžių (gastroparezę);
16.6.7.7. operuoto skrandžio ligas;
16.6.8. tuščiosios ir klubinės žarnos patologines būkles:
16.6.8.1. plonosios žarnos obstrukciją ir žarnų nepraeinamumą;
16.6.8.2. uždegimines plonosios žarnos ligas ir jų komplikacijas;
16.6.8.3. ūmią pasaito (mezenterinę) išemiją;
16.6.8.4. Mekelio divertikulitą;
16.6.8.5. gerybinius ir piktybinius plonosios žarnos navikus;
16.6.8.6. trumpos žarnos sindromą;
16.6.8.7. plonosios žarnos fistulę;
16.6.9. gaubtinės ir tiesiosios žarnos patologines būkles:
16.6.9.1. gerybinius ir piktybinius gaubtinės ir tiesiosios žarnos navikus;
16.6.9.2. kraujavimą iš apatinės virškinimo trakto dalies;
16.6.9.3. žemą žarnų nepraeinamumą;
16.6.9.4. ūminį apendicitą;
16.6.9.5. gaubtinės žarnos divertikuliozę;
16.6.9.6. divertikulitą;
16.6.9.7. uždegimines storosios žarnos ligas;
16.6.9.8. išeminį kolitą;
16.6.9.9. antibiotikų sukeltą kolitą;
16.6.10. išangės patologines būkles:
16.6.10.1. hemorojų;
16.6.10.2. išangės įplėšą;
16.6.10.3. anorektinį pūlinį ir fistulę;
16.6.10.4. išangės vėžį;
16.6.10.5. tiesiosios žarnos iškritimą;
16.6.10.6. išmatų nelaikymą ir išangės obstrukciją;
16.6.10.7. rektocelę;
16.7. krūties patologiją:
16.7.1. mastitą ir abscesą;

16.7.2. galaktocelę;
16.8. endokrininės sistemos patologiją:
16.8.1. strumą ir skydliaukės mazgą;
16.8.2. skydliaukės navikus;
16.8.3. hiperparatiroidizmą;
16.8.4. prieskydinių liaukų navikus;
16.8.5. gerybinius ir piktybinius antinksčių navikus;
16.9. kraujotakos sistemos patologiją:
16.9.1. galūnių išemiją;
16.9.2. gangreną;
16.9.3. lėtines kojų opas;
16.9.4. arterijų patologiją:
16.9.4.1. kompartmento (uždaros ertmės) sindromą;
16.9.4.2. diabetinę pėdą, infekciją;
16.9.4.3. pilvo arterijų aneurizmas;
16.9.5. venų patologiją:
16.9.5.1. venų trombozę / emboliją;
16.9.5.2. tromboflebitą;
16.9.5.3. venų varikozę;
16.10. urologinės patologijos atvejais šlapimo takų infekciją;
16.11. ginekologinės patologijos atvejais atsitiktinį kiaušidės darinį / cistą.

Priedo pakeitimai:
Nr. V-79, 2018-01-24, paskelbta TAR 2018-01-25, i. k. 2018-01127

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. V-696, 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-08, i. k. 2016-15636
Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 28 d. įsakymo Nr. 50 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 74:2000 „Gydytojas chirurgas. Teisės, pareigos, kopetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. V-79, 2018-01-24, paskelbta TAR 2018-01-25, i. k. 2018-01127
Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 28 d. įsakymo Nr. 50 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 74:2000 „Gydytojas chirurgas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo